

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти очікували скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалося помірне зростання цін. Девальваційні очікування високі¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – 8.3%) (графік 1), у цілому по Україні очікувалося зростання – 10.4%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 78.6% респондентів очікували інфляцію до 6.0%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головними чинниками інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2). За оцінками респондентів, значно підвищився вплив соціальних видатків бюджету;
- **девальвація національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 71.4% респондентів (у попередньому кварталі – 76.9%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 0.0% (таблиця), у цілому по Україні – 16.9%;
- **загальні обсяги реалізації продукції на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 7.7%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зростатимуть високими темпами: баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 28.6%). У цілому по Україні очікувалося зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 15.4% та «мінус» 14.3% відповідно (у попередньому кварталі – 8.3% та 23.1% відповідно), у цілому по Україні – 2.4% та 14.1% відповідно;
- **скорочення кількості працівників на своїх підприємствах вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 28.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.9%;
- **високі темпи зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей – 85.7% (у IV кварталі 2019 року – 69.2%), водночас **значно повільніше здорожчання товарів/послуг власного виробництва:** баланс відповідей – 38.5% (у попередньому кварталі – 50.0%) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали і вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – по 50.0% (у IV кварталі 2019 року – по 69.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств області нарощувати виробництво, залишається недостатній попит (зазначили 57.1% респондентів) (графік 5).

Зросли очікування щодо збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (50.0% опитаних підприємств), надавали перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

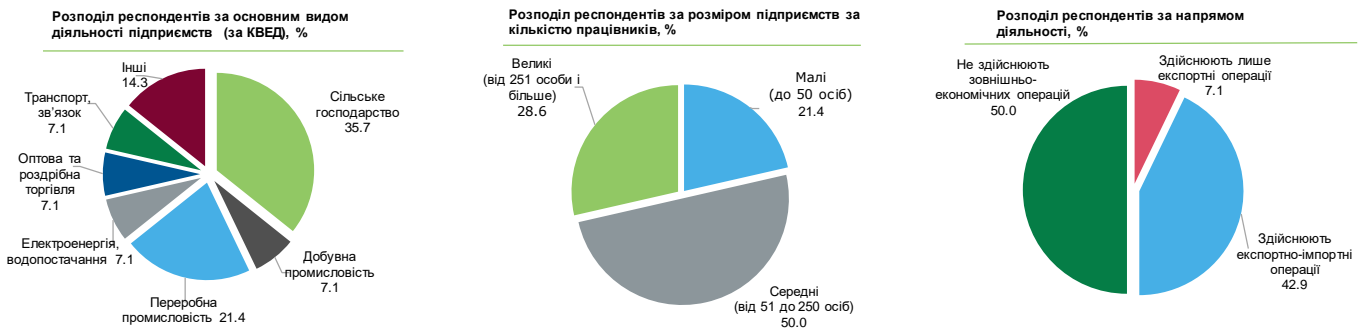
92.9% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан залишається поганий:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 15.4%), у цілому по Україні оцінки позитивні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 11.1%;
- **ресурси виробничих потужностей зменшилися. Підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – 7.7%).

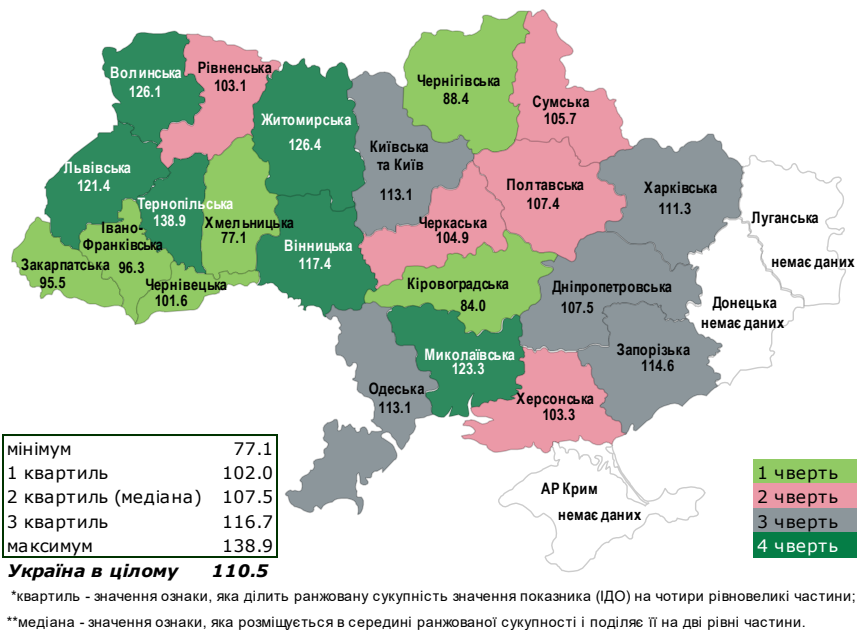
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 07 лютого – 02 березня 2020 року;
- опитано всього 14 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	60.0	33.3	16.7	0.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.1	28.6	28.6	7.7	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	25.0	0.0	14.3	8.3	-15.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	21.4	21.4	28.6	23.1	-14.3
кількості працівників	0.0	21.4	7.1	-15.4	-28.6

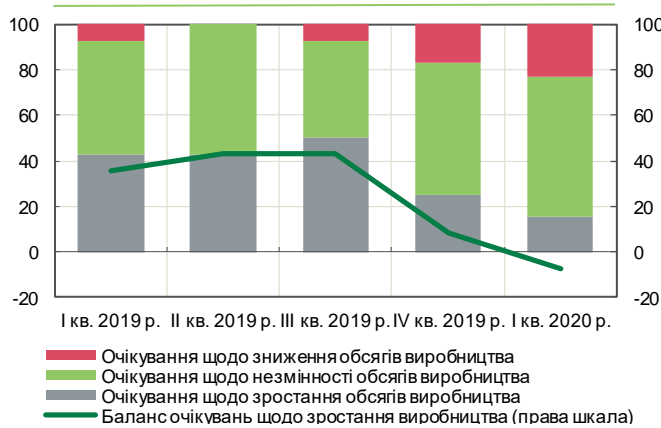
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

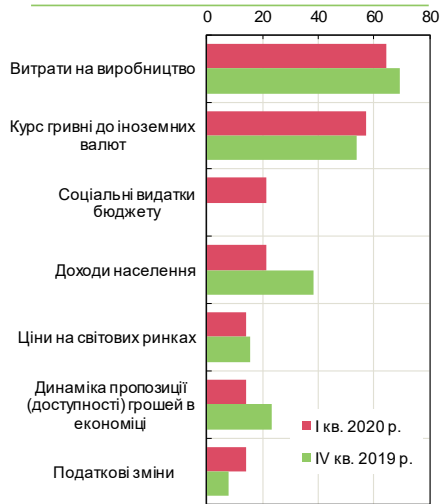
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

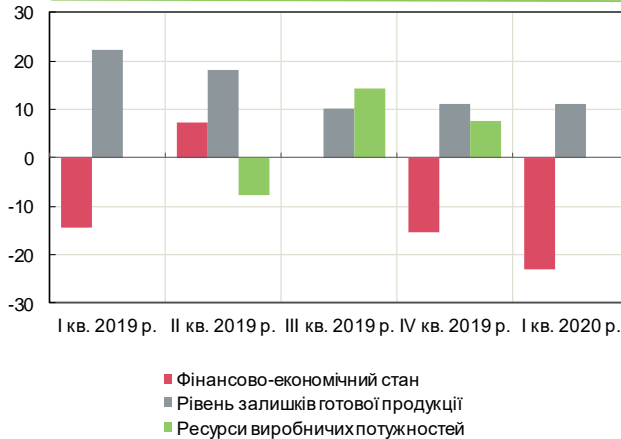
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

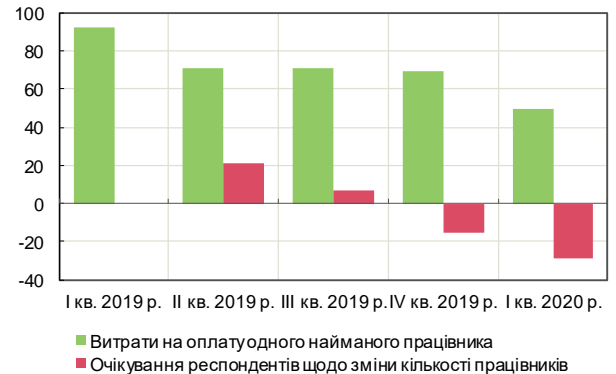
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

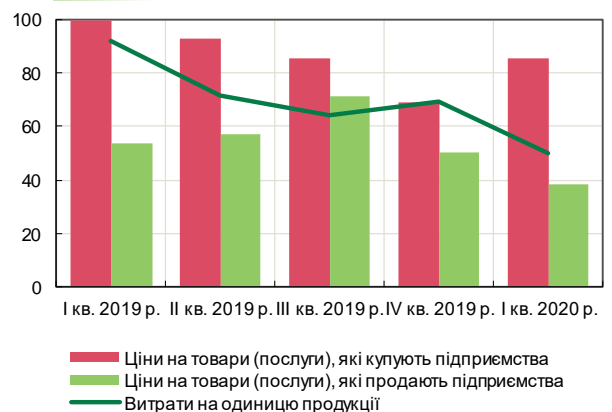
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

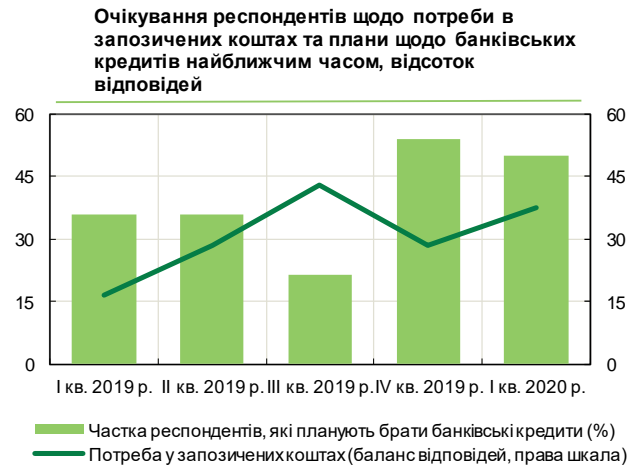

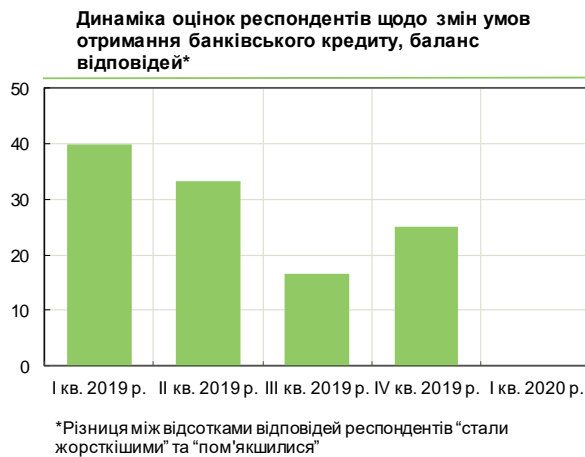
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

